

המניח פרק שלישי בבא קמא

קמ"ל דאין הולכין בממון אחר הרוב. מימה מה טעם אין הולכין ליתי צק"ו מדיני נפשות כדאמרין צפ"ק דסנהדרין (דף ג:) ור' יאשיה מייטי ליה צק"ו מדיני נפשות ומה דיני נפשות דחמיירי אמר רחמנא זיל צטר רובא דיני ממונות לא כ"ש ואפי' רובא דליתיה קמן אולנין בדיני נפשות צטר רובא כדאמר גריש צן סורר ומורה (סנהדרין דף טט.) וי"ל דהתם גזי דייניס שאני דחשיב מיעוט דידהו כמי שאינו וליכא למימר התם אוקי ממונא צחוקת מריה דהא צ"ד מפקי מיניה אצל גזי שאר ממון דליכא מיעוט וחוקה לא אולנין צטר רובא: ה"ג **אמאי פטור איבעי** ליה ליעוני. אצל הך לא פריך אמאי חייב צנוקו כשהחוק איבעי ליה ליעוני כפירשתי לעיל (דף כג.) ד"ה ולחייב דיומרי יס לו לשמור שלא יזיק משלא יזיק * ולא שייך כאן כל המשנה וצא אחר ושינה צו פטור (לעיל כ. כד:) דגזי אדם לא אמר הכי והא דלמטר (לעיל דף כג.) הניח חנוני נרו מצחצח צעל הגמל פטור ולא אמר איבעי ליה ליעוני וי"ל דדוקא צנוקס הליכתו אמרינן איבעי ליה ליעוני וקצת קשה הא דלמטר רצא לעיל כי אית לך רשות לטרוי עילאי ואמאי אית ליה רשות לטרוי הא צהמה נמי איבעי לה ליעוני כדמוכח בהפריה (לקמן דף כג.) דשור פסק ציוס פטור וליכא למימר דממלא רה"ר שאינה יכולה לעבור אלא דרך עליה דא"כ לצעוטי נמי אית לה רשות: **ושמואל אמר באפ"ה שנו.** והא דפליגי לקמן (דף כט.) אי נתקל פושע הוא או לא כגון שנתקל מעצמו ולא נתקל בשום דבר אצל הכא שנתקל ממחמת מכשול ולא איבעי ליה ליעוני אנוס הוא ואע"ג דלעיל (דף כו:) מרבינן אנוס כרלון צלדס המזיק מפלע תחת פלע אנוס גמור לא רבי רחמנא דהא צירושלמי פוטור אותו שיצן ראשון אס הזיק לשני הצא אכלו לישן וכן צהגחל צתרא (לקמן דף קיב.) גזי הניח להס לעולם ואפי' אנוס חייב בנזק. ושמואל ורב דחייבו בכי האי גוונא צנתקל. כל שכן מחייב בה ר' יוחנן.

לעיו רש"י

פוסקיי"ד פתשה"ד"ר.
מערד.

מוסף רש"י

דאין הולכים בממון אחר הרוב. אלא אחר הממוק, אס יס לו שס טענה (רשב"ס ב"ב צבא.)

רבינו הגנאל

קמ"ל כר היינו חבית ולא אולנין בממון אחר הרוב והרין עם הנחב ועל החובע להביא ראיה. וכן הדין. וברא ונתקל בה ושבריה פטור. ואקשר אמאי משום דנתקל בה אם שבריה פטור, הוה ליעוני ומיל. ואוקמי רב למתני בממלא רש"י הרבי חביתו שאין לה מאין לעבור, אבל אם אינה מליאה אמרי איבעי ליה ליעוני ומיל. ואם שיבר חייב. וכן הדין. ושמואל אמר באפ"ה אם פטור, אבל באורה אם שיבר חייב. ר' יוחנן אמר בקורן וזית פטור. וטובין דשמעתין בממלא רש"י הרבי כולה אמר שיבר פטור. ובאפ"ה או קרן זוית, נתקל פטור שיבר חייב. וקיי"ל לן כר' יוחנן דהא אמר רב פפא מתני דיקא כוחתיה. ותוב הא תנן סתמא אנוס מועד לעולם ואפי' אנוס חייב בנזק. ושמואל ורב דחייבו בכי האי גוונא צנתקל. כל שכן מחייב בה ר' יוחנן. ואסיק דכי הוה עובדא בקונא דבי עצרי הוה דכין דברשות קא עבי מחייבין לעוברין ושבין ליעוני ומיל. אבל וזלתם באפ"ה או בקרן זוית לא, דאמרי אין דרך בני אדם להתבונן בדרכים. שלא ליה רב חסדא לרב נחמן הרי אמרו לרכובה ג', פי' המכה את חבריו ברכובתו חייב לתת לו ג' סלעים. לטוקרית פי' הכאה באגרוף תחת לחיו, י"ג סלעים. המכה את חבריו כפדא דמרה, פי' שופינא שהוא עץ המרה שחופר בו, או בקופינא דמרא, כמה סלעין מחייבין ליה. שלא ליה רב נחמן חסדא קנס אתה רוצה לגבות בבבל, הא קיי"ל לן אין גובין קנס בבבל. הגדיל המעשה שבא לידך. והגיד לו דגרונתא הוה לתוי דכל יומי דלי חד מנייהו, אתא חד דלי בימא דלאו דיליה וקס איך למנעיה, לא אישנא ביה שקל פדא דמרא ומחייב. אמר ליה רב נחמן כל כי האי גוונא אפי' רב יהודה דפליגי עלי בהא

אין הולכין בממון אחר הרוב. היכא דמסתפקא לן מילתא כגון הכא וכגון (לקמן דף מו.) המוכר שור לחצירו ונמלא נחמן לא אמרינן צטר רובא זיל ולחרישה קנאו והוי טעות אלא אמרינן המוציא מחצירו עליו הרה"ה ויכול לומר לו לשחיטה מכרתיו לך: צקן זוית. כשנכנסין ממצוי למצוי מן הצד הימנה צלד המצוי אצל הקרן וכשהחזיר זה פניו לא ראה אותה: **אלא אי כשמואל אי כר' יוחנן.** שהמניח לא פשע הלך דוקא נתקל אצל שצר צרלון חייב: דוקא נפקל אצל שצר צרלון ואח"כ הוזק צחסיפו פטור צעל הצצית דליהו הוא דאזיק אנפשיה: פנא רישא. נמי נתקל: לפי שאין דרך בני אדם נו'. אמתני' מהדר ללא תימנא צאפילה אוי' צקן זוית אלא אפי' צאורה פטור הנתקל ודקשיא לך איבעי ליה עיוני ומינל אין דרך בני אדם להתבונן צדרכים: וחייב שמואל. את הנתקל לשלם: צשלמא שמואל כשעמסי. דמוקי למתנימין צאפילה הא צאורה חייב: קרנא דעצרי. קרן זוית הסמוכה לצית הצד: **דחאיל ונרשוס קעצדי.** שמנהגס היה כן כשהיתה צית הצד מליאה צני אדם היו הצאים מושיצין כליהס צרשות הרצים וממתינין עד שילאו אלו: הרי אמרו לרכובה שלם. מנהג הדיינין לגבות מן הצועט את חצירו צארכובתו של צועט ג' סלעים לצשת לפי שגדולה צשת ממת הארכובה מדחיפת הדי: **לצעטה.** צרגל: לסוקרפס. אוסף של חמור שהכה צו את חצירו: **שלש עשרה.** סלעים לצשתו לצד חיוצ שאר הצצרים: **לפנדא דמרא.** צית יד של פושעי"ר: קופינא. הצרול עצמו אצל הנקב: צשת קנס הוא: גופא דעונדא. לפנדא וקופינא: גרונתא. מאה פגדי. ק' הכאות היה לו להכותו שהרי גזלו מימיו: **צפנדא.** היינו צית יד: לא עמיד איניש דינא לנפשיה. ואפי' דין אמת לא יעשה הוא לעצמו אלא ילך אצל הדיין: צנוקס דאיכא פסידא. אי אויל לצי דינא דלאזיל לצי דינא ואחי קא דלי האי ולא ידע מאי דלי או שמתא יכלו המיס מן הצור ואין לו פצעון לזה דקא מפסיד כי האי גוונא עמיד איניש דינא לנפשיה: אל סיניס להצר חצירו. צגניצה וצקטר שלא מראה עליו כגנב: אלא שצור אס שיניו. כלומר קח צחוקה וקשיא לרב יהודה: עמך

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמאי בו ולא שייך באן כל הפסטה. ועי' לקמן לב ע"ה סתפוס ד"ה והא הכא:

רבינו הגנאל

מודה לי, דכין דאיכא פסידא עביד איניש דינא לנפשיה ומחי ליה לכתחילה, וכל שכן דאי כבר מחייה דפטור דינא קא עביד, אמ' לא מיצינא דאזורה לבי דינא. במקום דאיכא פסידא דברי הכל עביד איניש דינא לנפשיה. רב נחמן אמ' עביד איניש דינא לנפשיה. והביאו ח' הלכות לברר הלכ' כמן מהוריהו ושנינו לכתוביהו. וקיי"ל לן כרב נחמן. והני דהילכת' כותיה. א' הא דבן בג בג אמר שבור את שיניו ואמרו לו את שלי אני נוטל, כרב נחמן,

עמך

ממקום לתקוס וצברה רבי יהודה אומר חסס יצבע נושא שער ישלם והשתא מדמחייב נושא שער ופוטור שומר חסס ולא מחייב מטעם אדם המזיק ש"מ דצאונס דכעין גניצה אדם המזיק פטור ומדמה ר' יהודה נתקל לגניצה אצל צאונס שהוא כעין אצידה שהיא קרוצה לפשיעה יותר כדאמרין צהשואל (צ"מ דף כד:) דגניצה קרוצה לאונס ואצידה קרוצה לפשיעה נראה דאדם המזיק חייב דא"ל לומר שלא יתחייב אלא צפשיעה וכן משמע לעיל דמחייב צנפל מן הגג צרוח שאינו מצויה ואע"ג דצרוח שאינו מצויה מפטור צה שומר חסס כדאמרין צנוקס ארצעה ותמשה (לקמן דף מה.) גזי ארצעה נכנסו תחת הצעלים כו' וחייצין לשלם דמי שור לצעלים חוץ משומר חסס ומוקי לה כגון דנטריה שמירה פחותה דשומר חסס כלתה לו שמירתו והנך לא כלתה שמירתן ומייטי מד' יהודה דמועד סגי ליה צשמירה פחותה דהיינו דלת שיכולה לעמוד צרוח מצויה ואין יכולה לעמוד צשאין מצויה אלתמא אע"ג דמפטור שומר חסס מחייב צה אדם המזיק והיינו טעמא משום דהוי כעין אצידה ונתקל הוי כעין גניצה ופטור ציה אדם המזיק וכן מוכח צפרק הגחל עלים (לקמן דף טט:) וסס) גזי טבח אונס שקלקל דפריך למאן דפטור (צשומר) חסס מצרייתא דקתני תמן צהמה לעטב וצבלה חייב מפני שהוא כנושא שער * אלמלא ס"ד דמקשה אפי' צננס חייב כמו שומר שער שחייב על האצידה ומשני אימנא מפני שהוא נושא שער ולפיכך צשכר חייב צננס פטור דהוי כעין גניצה [עי' תוס' צ"מ פס: ד"ה וסכר וצ"ב כג: ד"ה חייב]:

לפי שאין דרכן של בני אדם להתבונן בדרכים.

והא דמתי (לקמן דף כג:) שור פסק ציוס פטור דשור ענינו למטה ומיעדי ליה לעיוני טפי מאלדס: **הרי אמרו** הרבובה שלשה. י"מ דלעני צשישראל קאמר אצל אחרים הכל לפי המצינא והמצינא ולר"י נראה דהיינו לגדול צשישראל דומיא דהיא דתן צהחובל (לקמן דף כ.) סטור ונתן לו ממתים זוז ומוקי לה (לקמן ד' סס.) לגדול צשישראל: **קנסא קמנבית בבבל.** לאו קנסא אלא דין קנסא הוא כדאמרין צהחובל (לקמן ד' פד:) דמילתא דלית צה חסרון כיס לא עבדינן שליחותיהו: **אלא שבור את שיניו.** דליכא פסידא איירי מדאסר ליכנס שלא צרשות:

קמ"ל דאין הולכין בממון אחר הרוב. מימה מה טעם אין הולכין ליתי צק"ו מדיני נפשות כדאמרין צפ"ק דסנהדרין (דף ג:) ור' יאשיה מייטי ליה צק"ו מדיני נפשות ומה דיני נפשות דחמיירי אמר רחמנא זיל צטר רובא דיני ממונות לא כ"ש ואפי' רובא דליתיה קמן אולנין בדיני נפשות צטר רובא כדאמר גריש צן סורר ומורה (סנהדרין דף טט.) וי"ל דהתם גזי דייניס שאני דחשיב מיעוט דידהו כמי שאינו וליכא למימר התם אוקי ממונא צחוקת מריה דהא צ"ד מפקי מיניה אצל גזי שאר ממון דליכא מיעוט וחוקה לא אולנין צטר רובא: ה"ג **אמאי פטור איבעי** ליה ליעוני. אצל הך לא פריך אמאי חייב צנוקו כשהחוק איבעי ליה ליעוני כפירשתי לעיל (דף כג.) ד"ה ולחייב דיומרי יס לו לשמור שלא יזיק משלא יזיק * ולא שייך כאן כל המשנה וצא אחר ושינה צו פטור (לעיל כ. כד:) דגזי אדם לא אמר הכי והא דלמטר (לעיל דף כג.) הניח חנוני נרו מצחצח צעל הגמל פטור ולא אמר איבעי ליה ליעוני וי"ל דדוקא צנוקס הליכתו אמרינן איבעי ליה ליעוני וקצת קשה הא דלמטר רצא לעיל כי אית לך רשות לטרוי עילאי ואמאי אית ליה רשות לטרוי הא צהמה נמי איבעי לה ליעוני כדמוכח בהפריה (לקמן דף כג.) דשור פסק ציוס פטור וליכא למימר דממלא רה"ר שאינה יכולה לעבור אלא דרך עליה דא"כ לצעוטי נמי אית לה רשות: **ושמואל אמר באפ"ה שנו.** והא דפליגי לקמן (דף כט.) אי נתקל פושע הוא או לא כגון שנתקל מעצמו ולא נתקל בשום דבר אצל הכא שנתקל ממחמת מכשול ולא איבעי ליה ליעוני אנוס הוא ואע"ג דלעיל (דף כו:) מרבינן אנוס כרלון צלדס המזיק מפלע תחת פלע אנוס גמור לא רבי רחמנא דהא צירושלמי פוטור אותו שיצן ראשון אס הזיק לשני הצא אכלו לישן וכן צהגחל צתרא (לקמן דף קיב.) גזי הניח להס לעולם ואפי' אנוס חייב בנזק. ושמואל ורב דחייבו בכי האי גוונא צנתקל. כל שכן מחייב בה ר' יוחנן.

לעיו רש"י

פוסקיי"ד פתשה"ד"ר.
מערד.

מוסף רש"י

דאין הולכים בממון אחר הרוב. אלא אחר הממוק, אס יס לו שס טענה (רשב"ס ב"ב צבא.)

רבינו הגנאל

קמ"ל כר היינו חבית ולא אולנין בממון אחר הרוב והרין עם הנחב ועל החובע להביא ראיה. וכן הדין. וברא ונתקל בה ושבריה פטור. ואקשר אמאי משום דנתקל בה אם שבריה פטור, הוה ליעוני ומיל. ואוקמי רב למתני בממלא רש"י הרבי חביתו שאין לה מאין לעבור, אבל אם אינה מליאה אמרי איבעי ליה ליעוני ומיל. ואם שיבר חייב. וכן הדין. ושמואל אמר באפ"ה אם פטור, אבל באורה אם שיבר חייב. ר' יוחנן אמר בקורן וזית פטור. וטובין דשמעתין בממלא רש"י הרבי כולה אמר שיבר פטור. ובאפ"ה או קרן זוית, נתקל פטור שיבר חייב. וקיי"ל לן כר' יוחנן דהא אמר רב פפא מתני דיקא כוחתיה. ותוב הא תנן סתמא אנוס מועד לעולם ואפי' אנוס חייב בנזק. ושמואל ורב דחייבו בכי האי גוונא צנתקל. כל שכן מחייב בה ר' יוחנן. ואסיק דכי הוה עובדא בקונא דבי עצרי הוה דכין דברשות קא עבי מחייבין לעוברין ושבין ליעוני ומיל. אבל וזלתם באפ"ה או בקרן זוית לא, דאמרי אין דרך בני אדם להתבונן בדרכים. שלא ליה רב חסדא לרב נחמן הרי אמרו לרכובה ג', פי' המכה את חבריו ברכובתו חייב לתת לו ג' סלעים. לטוקרית פי' הכאה באגרוף תחת לחיו, י"ג סלעים. המכה את חבריו כפדא דמרה, פי' שופינא שהוא עץ המרה שחופר בו, או בקופינא דמרא, כמה סלעין מחייבין ליה. שלא ליה רב נחמן חסדא קנס אתה רוצה לגבות בבבל, הא קיי"ל לן אין גובין קנס בבבל. הגדיל המעשה שבא לידך. והגיד לו דגרונתא הוה לתוי דכל יומי דלי חד מנייהו, אתא חד דלי בימא דלאו דיליה וקס איך למנעיה, לא אישנא ביה שקל פדא דמרא ומחייב. אמר ליה רב נחמן כל כי האי גוונא אפי' רב יהודה דפליגי עלי בהא

עמך

ממקום לתקוס וצברה רבי יהודה אומר חסס יצבע נושא שער ישלם והשתא מדמחייב נושא שער ופוטור שומר חסס ולא מחייב מטעם אדם המזיק ש"מ דצאונס דכעין גניצה אדם המזיק פטור ומדמה ר' יהודה נתקל לגניצה אצל צאונס שהוא כעין אצידה שהיא קרוצה לפשיעה יותר כדאמרין צהשואל (צ"מ דף כד:) דגניצה קרוצה לאונס ואצידה קרוצה לפשיעה נראה דאדם המזיק חייב דא"ל לומר שלא יתחייב אלא צפשיעה וכן משמע לעיל דמחייב צנפל מן הגג צרוח שאינו מצויה ואע"ג דצרוח שאינו מצויה מפטור צה שומר חסס כדאמרין צנוקס ארצעה ותמשה (לקמן דף מה.) גזי ארצעה נכנסו תחת הצעלים כו' וחייצין לשלם דמי שור לצעלים חוץ משומר חסס ומוקי לה כגון דנטריה שמירה פחותה דשומר חסס כלתה לו שמירתו והנך לא כלתה שמירתן ומייטי מד' יהודה דמועד סגי ליה צשמירה פחותה דהיינו דלת שיכולה לעמוד צרוח מצויה ואין יכולה לעמוד צשאין מצויה אלתמא אע"ג דמפטור שומר חסס מחייב צה אדם המזיק והיינו טעמא משום דהוי כעין אצידה ונתקל הוי כעין גניצה ופטור ציה אדם המזיק וכן מוכח צפרק הגחל עלים (לקמן דף טט:) וסס) גזי טבח אונס שקלקל דפריך למאן דפטור (צשומר) חסס מצרייתא דקתני תמן צהמה לעטב וצבלה חייב מפני שהוא כנושא שער * אלמלא ס"ד דמקשה אפי' צננס חייב כמו שומר שער שחייב על האצידה ומשני אימנא מפני שהוא נושא שער ולפיכך צשכר חייב צננס פטור דהוי כעין גניצה [עי' תוס' צ"מ פס: ד"ה וסכר וצ"ב כג: ד"ה חייב]:

לפי שאין דרכן של בני אדם להתבונן בדרכים.

והא דמתי (לקמן דף כג:) שור פסק ציוס פטור דשור ענינו למטה ומיעדי ליה לעיוני טפי מאלדס: **הרי אמרו** הרבובה שלשה. י"מ דלעני צשישראל קאמר אצל אחרים הכל לפי המצינא והמצינא ולר"י נראה דהיינו לגדול צשישראל דומיא דהיא דתן צהחובל (לקמן דף כ.) סטור ונתן לו ממתים זוז ומוקי לה (לקמן ד' סס.) לגדול צשישראל: **קנסא קמנבית בבבל.** לאו קנסא אלא דין קנסא הוא כדאמרין צהחובל (לקמן ד' פד:) דמילתא דלית צה חסרון כיס לא עבדינן שליחותיהו: **אלא שבור את שיניו.** דליכא פסידא איירי מדאסר ליכנס שלא צרשות: